

до навколишньої дійсності. Більшість ознак жаргону визначаються усною формою його побутування: зокрема, використанням розмовної, грубувато-фамільярної лексики, що надає мовленню емоційно-експресивного забарвлення, робить його живим і безпосереднім.

Наук. керівн. Архипенко Л. М.

Література: 1. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови / Л. Ставицька. – К. : Критика, 2003. – 336 с. 2. Адвокатська газета. – 2005. – № 2. – С. 2. 3. Ставицька Л. О. Проблеми вивчення жаргонної лексики: Соціолінгвістичний аспект / Л. О. Ставицька // Українська мова. – 2000. – № 1. – С. 55–69. 4. Адвокатська газета. – 2003. – № 7. – С. 9. 5. Костомаров В. Г. Языковой вкус эпохи : Из наблюдений над речевой практикой масс-медиа / В. Г. Костомаров. – М. : Педагогика-пресс, 1994. – 247 с. 6. Поляева С. Україна молода / С. Поляева. – 2005. – № 4. – С. 15. 7. Лихачев Д. С. Арготические слова профессиональной речи / Д. С. Лихачев // Статьи ранних лет. – Тверь, 1993. – С. 95–138. 8. Тараненко О. О. Новый словарь украинської мови (концепція і принципи укладання словника) / О. О. Тараненко. – К. ; Кам'янець-Подільський, 1996. – 171 с.

Барсученко А. С.

УДК 336.27:657:336.77

Студент 3 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

СУТНІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА ОБСЛУГОВУВАННЯ СУМНІВНИХ КРЕДИТІВ У КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ УКРАЇНИ

Анотація. Розглянуто ряд проблем кредитування комерційних банків України та порядок усунення заборгованостей за кредитами, за якими існує можливість їх неповернення, а також наведено рекомендації щодо недопущення існування проблемних та сумнівних кредитів.

Анотация. Рассмотрены ряд проблем кредитования коммерческих банков Украины и порядок устранения задолженностей по кредитам, по которым существует возможность их невозврата, а также приведены рекомендации относительно недопущения существования проблемных и сомнительных кредитов.

Annotation. The article discusses a number of problems concerning crediting the commercial banks in Ukraine and the procedure of indebtedness discharge concerning the loans for which there is the possibility of their return, and also provides recommendations on preventing the existence of problematic and doubtful loans.

Ключові слова: кредитування, комерційний банк, сумнівна заборгованість, облік, резерв.

Ряд вітчизняних і зарубіжних банків заявляє про кредитування як про пріоритетний напрям своєї діяльності, оскільки доходи від кредитування складають більшу частину банківських доходів.

Вагомий внесок у розробку теоретико-методологічних засад вивчення та аналізу проблеми специфіки обслуговування сумнівних кредитів у комерційних банках України зробили такі вчені, як: Герасимович А. М., Алексєнко М. Д., Львов Ю. І., Малєїн Н. С., Мазур І. І., Чумаков А. Н. та ін.

Основною проблемою, що досліджується у статті, є забезпечення процесу правильного обслуговування сумнівних кредитів із застосуванням усіх необхідних правил та повноважень банку щодо надання послуг клієнтам згідно з чинним законодавством України.

Різкий розвиток нових банківських продуктів та технологій протягом останніх 10 – 15 років став поштовхом для розвитку банківських ризиків, тому проблеми кредитної діяльності банків актуальні для вітчизняної банківської системи.

У даний час кредитування в Україні має ряд проблем. Так, за перші 2 місяці роботи у 2012 р. банки мали 1,5 млрд грн збитків. Якщо раніше причиною всіх проблем вважалася резервна складова балансу, то сьогодні все частіше визнають, що справжня проблема – це неактивне або повна відсутність кредитування. Банківська система останні 3 роки видає дуже мало кредитів і, відповідно, не отримує нових доходів [1].

На даний момент в Україні в загальному обсязі виданих кредитів перше місце (80 %) займають споживчі кредити. Друге і третє місця розділили між собою автокредитування (15 %) та іпотека (5 %) [2].

© Барсученко А. С., 2013

Сукупний рівень проблемних (кредити з простроченням платежу більше ніж на 90 днів) і реструктуризованих кредитів становив 56 % на кінець 2011 р. Таким чином, основні завдання українських банків у 2013 р. – це управління проблемами з якістю активів і проведення нового кредитування [3].

Динаміка банківського кредитування в Україні за 2007 – 2012 рр. наведена на рисунку.

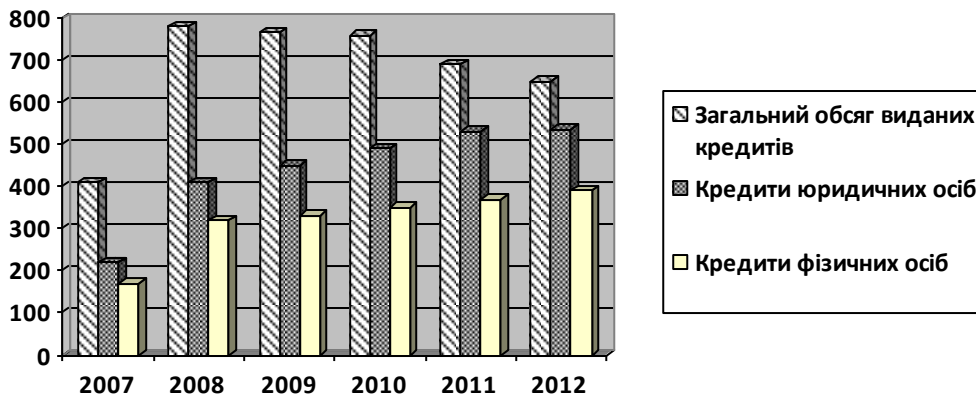

Рис. Динаміка банківського кредитування в Україні за 2007 – 2012 рр.

За даними НБУ, за 2012 р. загальний портфель кредитів, виданих фізичним особам українськими банками, складав 192 287 млрд грн. При цьому за 2012 р. кредитний портфель фізичних осіб зменшився на 16 %.

Кількість проблемних кредитів змушує банки дуже відповідально підходити до вибору клієнтів. Як правило, вони використовують правило "50 на 50 %", тобто клієнт повинен витратити на обслуговування кредиту не більше 50 % сукупного щомісячного доходу. За статистичними даними, позитивне рішення отримують близько 60 – 75 % клієнтів [2].

Існує дві найбільш поширені причини відмови у кредиті:

- непідтверджений (неофіційний) дохід;
- наявність у клієнта негативної кредитної історії [3].

За підсумками перших двох місяців 2012 р. портфель кредитів, виданих банками юридичним особам, збільшився на 7,6 млрд грн, і досягнув позначки в 635,2 млрд грн. Нововведенням стало те, що з початку 2011 р. банки кредитують корпоративних клієнтів як у національній, так і в іноземній валюті. На національну валюту прийшлося майже 73 % приросту портфеля з початку року [3].

Одними з основних завдань українських банків у 2013 р. є відновлення кредитування та повернення до колишніх показників прибутковості. Але варто зауважити, що наслідком різкого збільшення кредитування є збільшення неповернень за кредитом, що становить небезпеку не тільки для стабільної роботи банків, але й для економіки країн, що розвиваються в цілому, до яких відноситься й Україна. Безпечна межа неповернень кредитів для банку складає 3 – 5 %. За оцінками експертів, частка проблемної заборгованості в Україні становить 20 – 25 %.

Існують такі проблеми зростання проблемних кредитів в Україні:

- девальвація гривні;
- зниження цін на нерухомість;
- підвищення рівня безробіття і зниження реального доходу населення;
- банкрутство багатьох фірм у зв'язку з економічною кризою.

Переходячи до більш детального вивчення проблеми сумнівних кредитів, слід виділити, у першу чергу, визначення самого поняття сумнівного кредиту. Отже, сумнівний кредит – це кредит, тривалість прострочення якого становить від 60 до 90 днів з дня винесення заборгованості на рахунок прострочених позичок.

Банками створюються резерви під сумнівні кредити. Існують такі види резервів:

- спеціальні резерви, які створюються для відшкодування збитків за кредитами, дебіторською заборгованістю банків та іншими активами;
- загальні резерви, які створюються для відшкодування можливих непередбачених ризиків [4].

Положенням "Про порядок формування і використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями комерційних банків", затвердженим Постановою Правління НБУ від 27.03.1998 р. № 122 та доповненнями до нього, затвердженими Постановою Правління НБУ від 16.12.1998 р. № 520, визначено порядок створення спільних та спеціальних резервів і погашення безнадійної кредитної заборгованості за рахунок коштів цих резервів [5].

Таким чином, для того щоб зменшити частку проблемних кредитів, можна ввести більш жорсткі міри покарання за неповернення грошових коштів шляхом упровадження більш жорсткої законодавчої системи. Це забезпечить банки гарантією того, що у випадку, якщо людина бере кредит та не зможе повернути його, банк, проаналізувавши платоспроможність клієнта, просто не буде видавати йому кредит. Також самі банки повинні більш відповідально підходити до вибору креди-

торів, активніше використовувати бюро кредитних історій, що успішно функціонують у розвинених країнах. Найкращий спосіб збільшити кількість пропозицій за кредитами з боку банків можна шляхом поділу державою ризиків за кредитами.

Наук. керівн. Литвиненко А. О.

Література: 1. Сп'як Г. І. Фінансовий облік в комерційних банках / Г. І. Сп'як, Т. І. Фаріон. – Тернопіль : ТАНГ, 2003. – 202 с. 2. <http://www.ukrstat.gov.ua/>. 3. Колісник М. К. Проблеми та перспективи функціонування бюро кредитних історій в Україні / М. К. Колісник, О. І. Кобилецька // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 19.2. – С. 208–219. 4. Облік і аудит у банках : підручник / А. М. Герасимович, Л. М. Кіндрацька, Т. В. Кривов'яз та ін.; за заг. ред. проф. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2004. – 536 с. 5. Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена. Постановою Правління НБУ від 15.09.2004 р. № 435 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. Додаток до журналу Вісник НБУ. – 2009. – № 11.

Богданчук А. Л.

УДК 347.73:336.226.11

Безкорвайная О. А.

Студенти 3 курсу
факультета учета и аудита ХНЭУ

НАЛОГОВАЯ СОЦИАЛЬНАЯ ЛЬГОТА ПО НАЛОГУ НА ДОХОДЫ ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ: ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ И УЧЕТА

Аннотация. Исследована правовая природа налоговой социальной льготы по налогу на доходы физических лиц. Определен круг налогоплательщиков, имеющих право на ее получение, обобщены правовые ограничения по ее применению.

Анотація. Досліджено правову природу податкової соціальної пільги з податку на доходи фізичних осіб. Визначено коло платників податків, які мають право на її отримання, узагальнено правові обмеження щодо її застосування.

Annotation. The article investigates the legal nature of tax benefits from income tax for individuals. The range of taxpayers eligible to receive it has been defined, legal restrictions for its use have been generalised.

Ключевые слова: налог на доходы физических лиц, налоговая социальная льгота, правовое регулирование, налогоплательщик, прожиточный минимум.

Увеличение прожиточного минимума для трудоспособных лиц с 1 января 2013 года обязывает работодателей пересмотреть размеры налоговых социальных льгот, предоставляемых работникам, и их право на такие льготы. В данной статье рассмотрены общие вопросы, касающиеся размеров налоговых социальных льгот и их применения в 2013 году.

Проблемы определения роли и места в налоговой системе налога на доходы физических лиц, а также особенностей его взимания изучали Воронова Л. К., Головашевич А. А., Горбунова А. Н., Карасева М. В., Козырин А. Н., Костенко Ю. А., Кучерявенко М. П., Пацуркивский П. С., Пискотин М. И., Химичева Н. И., Черник Д. Г.

Налоговая социальная льгота (далее НСЛ) – это сумма, на которую может быть уменьшен общий месячный налогооблагаемый доход плательщика налога, полученный от одного работодателя в виде заработной платы [1].

Из положений раздела IV Налогового кодекса Украины (НКУ) следует, что для целей применения НСЛ к заработной плате относятся выплаты, которые согласно Инструкции № 5 не входят в фонд оплаты труда: пособие по временной нетрудоспособности, предоставляемое за счет средств Фонда социального страхования по временной потере трудоспособности, и оплата первых пяти дней временной нетрудоспособности за счет средств работодателя (абзац третий пп. 169.4.1 НКУ) [2; 3]. Применяется НСЛ ко всей сумме заработной платы за месяц. То есть применение НСЛ к заработной плате за первую половину месяца (авансу) неправомерно.

© Богданчук А. Л., Безкорвайная О. А., 2013